

ધોરણ : 12

ગુજરાતી

પાઠ : 15

જુઓ

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

(1) સહજ રીતે મળવું શા માટે સહેલું છે?

- સહજ રીતે મળવું એટલે કે સહજ રીતે સંબંધો બાંધવા સહેલા છે પણ ડાળ ફેલાવી કોઈને માટે છાયારૂપ બનવું મુશ્કેલ છે અર્થાત્ સંબંધો નિભાવવા મુશ્કેલ છે.

(2) નગરને અબુધ શા માટે કહ્યું છે?

➤ નગરને બાળક જેવું અબુધ કહ્યું છે, કારણ કે અણસમજુ બાળકની જેમ કોઈ પણ વ્યક્તિને નગર લલચાવી શકે છે.

(3) રેતશીશીને ઊલટાવવાનું કવિ કેમ કહે છે?

- કાચબો ધીમી ગતિએ ચાલે છે. એનાથી કેટલો સમય થયો એ જાણી શકાતું હોય, તો રેતશીશીની શી જરૂર છે? શીશીને ઊલટાવી રેતી કાઢી નાખો.

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના બે – ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

(1) ‘શક્યતાનાં દ્વાર ખખડાવવાં’ એટલે શું કરવું?

- ‘શક્યતાનાં દ્વાર ખખડાવવાં’ એટલે અશક્ય વસ્તુ શક્ય થઈ શકશે કે કેમ તે તપાસી જોવું. એના સંદર્ભમાં કવિ પથ્થરનું દ્રષ્ટાંત આપે છે. પથ્થર સજીવ નથી. એ બોલી શકે તો એની પાસે બોલાવી જુઓ.

(2) છેલ્લા શેરમાં સંબંધોની ક્ષણભંગુરતા શી રીતે આલેખાઈ છે?

- છેલ્લા શેરમાં ક્ષણભંગુરતા આલેખવા કવિ આયનાનું દ્રષ્ટાંત આપે છે. આયનામાં સૌનાં પ્રતિબિંબ ઝિલાય છે, પણ એ સજીવ વ્યક્તિ નથી. તેમ આ સંસારના જડ, યંત્રવત્ સંબંધો આયનાના પ્રતિબિંબ જેવા છે, ક્ષણભંગુર છે. એ સંબંધો ટકતા નથી. કોઈને આંખોમાં એટલે કે હૃદયમાં સ્થાન આપવું દુષ્કર છે.

પ્રશ્ન ૩. નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો :

(1) ગઝલનું સમગ્રલક્ષી ભાવદર્શન કરાવો.

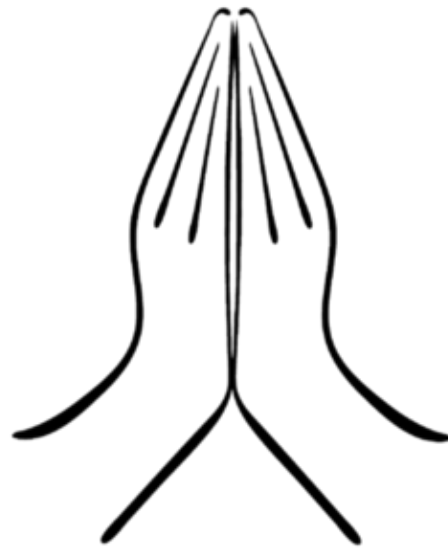
- ‘જુઓ’ ગઝલમાં કવિ જે અશક્ય છે, એને શક્ય કરી શકાય કે નહિ એ ચકાસી જોવાનું કહે છે. જીવનમાં દરેક વસ્તુ શક્ય બનતી નથી. દરેક શેરમાં કવિએ આ જ ભાવ બે જુદી જુદી વસ્તુને સામસામે મૂકીને સમજાવ્યો છે. પથ્થર જડ છે.

તેને બોલાવવાના ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરો, પણ
વ્યર્થ છે. જીવનમાં દરેકને મળવું સહેલું છે, પણ કોઈના
જીવનમાં ડાળ ફેલાવીને છાયારૂપ બનવું એટલે કે ઉપકારક
બનવું મુશ્કેલ છે. કવિ નગરને બાળક જેવું અબુધ કહે છે,
કેમ કે કોઈ પણ નગરમાં આવે એટલે નગરના જીવનથી
લલચાઈ જાય છે. કાચબાની ગતિ પરથી સમય જાણી
શકાતો હોત, તો રેતશીશીની જરૂર શી છે?

અહીં પણ કાચબો અને રેતશીશીને સામસામા મૂકીને સમયની ગતિનો અંદાજ આપ્યો છે. આયનામાં દરેકનાં પ્રતિબિંબ ઝિલાય છે, પણ એની સાથે સંબંધો બાંધી શકાતા નથી. એ માટે તો કોઈને આંખોમાં અર્થાત્ હૃદયમાં સ્થાન આપવું જરૂરી છે. આમ, કવિએ અશક્યતાનાં દ્વાર ખખડાવી શક્યનો પ્રવેશ કરાવી શકાતો નથી, એ જુદા જુદા શબ્દઝૂમખાંને સામસામે મૂકીને દર્શાવ્યું છે.

Thanks

For watching